

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1334

Vragen van de leden **Van Toorenburg** (CDA) en **Van Nispen** (SP) aan de Minister voor Rechtsbescherming over *de berichtgeving m.b.t. coronabesmettingen binnen het gevangeniswezen: «Corona in gevangenis: 84 gedetineerden in quarantaine»* (ingezonden 7 januari 2021).

Antwoord van Minister **Dekker** (Rechtsbescherming) (ontvangen 14 januari 2021).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht dat 84 gedetineerden in de PI Roermond in quarantaine moeten in verband met COVID-19 besmettingen? Klopt dit bericht?¹

Antwoord 1

Ja. De berichtgeving hierover klopt.

Vraag 2

Klopt het (ook) dat diverse gedetineerden en personeelsleden in de PI Heerhugowaard eerder al besmet geraakt zijn met corona?²

Antwoord 2

Ja, dat klopt. In de penitentiaire inrichting (PI) in Heerhugowaard zijn vanaf de eerste golf tot peildatum 13 januari 41 gedetineerden positief getest op het coronavirus. Alle gedetineerden zijn inmiddels hersteld. In de PI Heerhugowaard zijn op dit moment in totaal 310 personen gedetineerd. Informatie over besmettingen onder personeel kan ik niet met u delen aangezien dit niet vastgelegd mag worden.

Vraag 3

Heeft u tevens kennisgenomen van de uitspraak van de Commissie van Toezicht bij de PI Heerhugowaard, locatie Zuyder Bos waarin een klager in het gelijk is gesteld op het punt dat de directie van de inrichting onvoldoende

¹ 1Limburg, 6 januari 2021, «Corona in gevangenis: 84 gedetineerden in quarantaine», <https://www.1limburg.nl/corona-gevangenis-84-gedetineerden-quarantaine>

² Twitter Volkskrant, 7 januari 2021; <https://twitter.com/volkskrant/status/1347106198135312384>

maatregelen had genomen om de gezondheidsrisico's van klager te beperken en vaststelt dat de directie hierdoor de zorgplicht heeft geschonden?³

Antwoord 3

Ja, hiervan heb ik kennisgenomen. Op 22 september 2020 heb ik in antwoord op een vraag van het lid Van Nispen (SP) gemeld dat er door de directie van de inrichting beroep is ingesteld bij de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ).⁴ De zitting heeft inmiddels plaatsgevonden. De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) is in afwachting van de uitspraak.

Vraag 4

Zijn er meer klachten in behandeling en/of uitspraken over tekortschietende bescherming van gedetineerden? Zo ja, kunt u inzichtelijk maken waarin de zorg mogelijk tekortschoot?

Antwoord 4

DJI heeft geen totaaloverzicht van het aantal beklagzaken bij de commissies van toezicht van de inrichtingen. Deze worden door de inrichtingen zelf behandeld en afgedaan. Ook is er op dit moment een aantal beroepzaken in behandeling bij de RSJ. In zaken betreffende afwijzing van verzoeken om strafonderbreking in verband met de eigen gezondheid heeft de beroepscommissie tot nu toe uitgemaakt dat de door DJI genomen maatregelen voldoende zijn en zijn de beroepen ongegrond verklaard. Ik zie deze uitspraken als steun voor het huidige beleid maar merk op dat er nog een aantal beroepen onder de rechter is.

Vraag 5

Zijn er meer inmiddels meer inrichtingen van DJI waar mensen zijn besmet met COVID-19?

Antwoord 5

Ja, op peildatum 13 januari 2021 waren er binnen vijf inrichtingen van DJI 21 justitiabelen besmet met COVID-19. Een van hen is opgenomen in een regulier ziekenhuis. In de overige inrichtingen zijn voor zover bekend geen besmettingen.

Vraag 6

Klopt het dat gedetineerden zich niet middels mondkapjes mogen beschermen tegen een COVID-19-besmetting? Waarom mogen ze dat niet?

Antwoord 6

In beginsel dragen gedetineerden geen mondkapjes binnen onze inrichtingen. Dat is vanwege de orde en veiligheid binnen de inrichting: gedetineerden moeten herkenbaar zijn en het is belangrijk dat medewerkers hun gemoedstoestand kunnen aflezen. Ik hecht hier veel waarde aan: goede verbale en non-verbale communicatie is cruciaal voor de veiligheid van medewerkers en gedetineerden.

Er zijn bovendien al veel maatregelen getroffen om ervoor te zorgen dat gedetineerden vrij van corona de inrichting in komen en tijdens hun detentie niet besmet raken. Zo worden zij bij binnenkomst eerst acht dagen op een eenpersoonscel geplaatst en worden zij zowel tijdens deze periode als daarna continu gemonitord op klachten. Pas na acht dagen mogen ze deelnemen aan programma's waarbij ze in contact komen met andere gedetineerden. Andere maatregelen zijn extra hygiëne, bezoek achter glas, 1,5 meter afstand, beperking van verlof enzovoorts. Het gebruik van een mondkapje door gedetineerden voegt hier weinig aan toe en gaat mijns inziens ten koste van de veiligheid.

Aan medewerkers en bezoekers wordt wel dringend geadviseerd of opgedragen om in specifieke situaties (zoals bij het lopen naar de bezoekerszaal) een mondkapje te dragen zoals gemeld in mijn brief van 6 oktober 2020 wordt.

³ Commissie van Toezicht, 6 augustus 2020, KC2020/017, https://www.commissievantoezicht.nl/uitspraken-zoeken/4332/?fldkeyword=&fldruling_year=2020&fldarticle=&fldfeature=KC+2020%2F017&fldinstitution_type=&sc=date&so=up

⁴ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 114.

DJI adviseert dit aan medewerkers en bezoekers, omdat juist zij frequent in en uit de inrichtingen gaan en, ondanks de genomen maatregelen, het virus mee naar binnen kunnen nemen en zo gedetineerden kunnen besmetten. Inrichtingen van DJI zijn besloten, niet-publieke ruimtes en geen zogeheten doorstroomlocaties. Dat wil zeggen dat de wettelijke verplichting tot het dragen van mondkapjes zoals die geldt in de vrije maatschappij hier niet van toepassing is.

Vraag 7

Klopt het dat gedetineerden tijdens hun vervoer door DV&O ook geen mondkapjes (mogen) dragen? Zo ja, waarom is dat zo? Klopt het dat dat zelfs niet mag als ze met meerderen in een busje zitten? Kunt u aangeven hoe dan besmettingen worden tegengegaan?

Antwoord 7

Nee. Tijdens het vervoer van gedetineerden is het niet altijd mogelijk om 1,5 meter afstand te bewaren. Daarom dragen alle gedetineerden sinds 1 augustus 2020 verplicht een mondkapje tijdens het vervoer, gelijk aan de verplichting in het openbaar vervoer. De Dienst Vervoer en Ondersteuning van DJI stelt hiertoe bij aanvang van het transport een mondkapje ter beschikking.

Vraag 8

Is het voor gedetineerden zonder mondkapje te allen tijde mogelijk om 1,5 meter afstand te houden van anderen zonder mondkapje?

Antwoord 8

Zoals gemeld in eerdere brieven gelden ook binnen de inrichtingen van DJI de richtlijnen van het RIVM. Bij coronagerelateerde klachten blijven medewerkers thuis. Verder is er extra aandacht voor hygiëne, gebruiken medewerkers persoonlijke beschermingsmiddelen indien nodig en wijzen medewerkers en justitiabelen elkaar op het houden van anderhalve meter afstand. Dat laatste is niet op alle locaties even eenvoudig te realiseren. Inrichtingen zijn, zoals zoveel gebouwen in dit land, niet ontworpen om anderhalve meter afstand te kunnen houden. Daarom wordt er per inrichting maatwerk geleverd. Dit doen we bijvoorbeeld door het verkleinen van de groepen of door het aanbrengen van vloermarkeringen naast alle eerdergenoemde maatregelen om de kans op besmetting zo klein mogelijk te maken.

Vraag 9

Deelt u de mening dat het verbieden van beschermingsmiddelen in strijd is met het recht van ieder individu om zich te (kunnen) beschermen tegen een COVID-19 besmetting?

Antwoord 9

Die mening kan ik me voorstellen. Tegelijkertijd kan dit recht op gespannen voet staan met de plicht om de orde en veiligheid van medewerkers en gedetineerden te waarborgen. Dit vraagt een zorgvuldige benadering. Daarom is het de directeur van een inrichting die bepaalt of en wanneer gedetineerden een mondkapje mogen of moeten dragen. Bij een besmetting vindt er overleg plaats met de GGD over de te treffen maatregelen. Zo is het in de praktijk voorgekomen dat de directeur het dragen van een mondkapje door gedetineerden heeft geadviseerd, bijvoorbeeld op een afdeling met besmettingen. Ook wordt bijvoorbeeld gedetineerden die in afwachting zijn van de uitkomst van een test gevraagd om een mondkapje te dragen bij noodzakelijke verplaatsing, zoals een bezoek aan de medische dienst of aanwezigheid bij hun rechtszaak via een videoverbinding. Zoals in mijn antwoord op vraag 6 aangegeven heeft DJI tal van andere maatregelen genomen om gedetineerden te beschermen tegen een COVID-19 besmetting.

Vraag 10

Is het zo dat inmiddels aangifte is gedaan tegen een van de gevangenisdirecties in verband met opgelopen COVID-19 besmettingen?

Antwoord 10

Ja. Gedetineerden hebben aangifte gedaan, per brief aan het OM. De inhoud van de brief is mij niet bekend.

Vraag 11

Is het onthouden van beschermingsmiddelen ook niet geheel in strijd met alle inzet van het kabinet, Kamer en samenleving om coronabesmettingen tegen te gaan?

Antwoord 11

Zie mijn antwoord op vraag 9.

Vraag 12

Bent u bereid per direct het beleid te herzien en gedetineerden en personeel van de PI's terstond te voorzien van de noodzakelijk en gewenste beschermingsmiddelen (in de PI's maar ook tijdens het vervoer) en hen toestemming te geven deze te gebruiken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 12

Ik ben voornemens vast te houden aan de lijn zoals ik die heb beschreven in mijn brief van 6 oktober. Dat wil zeggen dat DJI het gebruik van niet medische mondkapjes dringend adviseert aan medewerkers en bezoekers van justitiële inrichtingen. Dat geldt niet voor justitiabelen, tenzij de directeur van de inrichting daartoe besluit. Echter, gelet op de recente ontwikkelingen rondom de Britse variant van het virus en het verzoek van uw Kamer is aan de leden van het Outbreak Management Team om advies gevraagd. Hen is gevraagd of de geldende RIVM-maatregelen aangevuld met de maatregelen die DJI zelf heeft genomen, gelet op de recente ontwikkelingen rondom de Britse variant van het virus, afdoende zijn om de risico's op besmetting met COVID-19 zoveel mogelijk te beperken waarbij rekening moet worden gehouden met waarborgen van de veiligheid binnen de justitiële inrichtingen.

Vraag 13

Klopt het dat, door de recente COVID-19-maatregelen, gedetineerden slechts via skype contact kunnen hebben met hun naasten, maar dat de skype-verbindingen het regelmatig laten afweten, waardoor zelfs contact op die manier niet mogelijk is? Wordt daar aan gewerkt om dat te verbeteren en wanneer zullen deze problemen verholpen zijn?

Antwoord 13

Daar waar dat tijdens de eerste golf in het voorjaar niet mogelijk was is bezoek aan gedetineerden inmiddels weer mogelijk achter glas. Reeds aan het begin van de corona-uitbraak zijn voorzieningen getroffen waarmee gedetineerden middels iPads met Skype kunnen beeldbellen. Deze voorzieningen die wij zien als aanvullend op het fysieke bezoek houden we beschikbaar en worden in de komende periode geoptimaliseerd door de inzet van nieuwe apparaten en applicaties.

Vraag 14

Kunt u deze vragen uiterlijk dinsdag 12 januari 12:00 uur beantwoorden?

Antwoord 14

Nee, dit is niet gelukt. Voor de beantwoording van de vragen was meer tijd nodig.